

REFERAT DE APROBARE

Secțiunea 1 - Titlul proiectului de reglementare

Decizia pentru acordarea Companiei Naționale de Transport al Energiei Electrice „Transelectrica”- S.A. a derogării de la obligația îndeplinirii prevederilor art. 16 alin. (8) din Regulamentul (UE) 2019/943 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019 privind piața internă de energie electrică (reformare)

Secțiunea a 2-a - Motivul emiterii reglementării

1. Contextul și cadrul european de reglementare (Descrierea situației actuale)	<i>Decizia pentru acordarea Companiei Naționale de Transport al Energiei Electrice „Transelectrica”- S.A. a derogării de la obligația îndeplinirii prevederilor art. 16 alin. (8) din Regulamentul (UE) 2019/943 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019 privind piața internă de energie electrică (reformare) se emite de ANRE având în vedere:</i> <ul style="list-style-type: none">- Prevederile art. 16 alin. (8) și ale art. 16 alin. (9) din Regulamentul (UE) nr. 943/2019
2. Cadrul național de reglementare	<i>Decizia pentru acordarea Companiei Naționale de Transport al Energiei Electrice „Transelectrica”- S.A. a derogării de la obligația îndeplinirii prevederilor art. 16 alin. (8) din Regulamentul (UE) 2019/943 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019 privind piața internă de energie electrică (reformare) (denumit în continuare Decizia pentru acordarea derogării) se emite de ANRE având în vedere:</i> <ul style="list-style-type: none">- Prevederile art. 5 alin. (1) lit. f) și ale art. 9 alin. (1) lit. i) din <i>Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 33/2007 privind organizarea și funcționarea Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 160/2012, cu modificările și completările ulterioare</i>- Prevederile art. 36 alin. (7) lit. g) din <i>Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare.</i>
3. Scopul reglementării	<i>Decizia pentru acordarea derogării are drept scop acordarea C.N.T.E.E. Transelectrica S.A. a derogării de la obligația îndeplinirii prevederilor art. 16 alin. (8) din Regulamentul (UE) nr. 943/2019, pentru o durată de un an, respectiv 2022, ca urmare</i>

a solicitării C.N.T.E.E. Transelectrica S.A. transmise prin adresa nr. 55647/16.12.2021, înregistrată la ANRE cu nr. 152348/17.12.2021.

Derogarea se solicită pentru granița zonei de ofertare România-Ungaria și respectă principiile trasate de autoritățile de reglementare și ACER prevăzute în documentul comun din 29 iunie 2020 în vederea elaborării solicitărilor de derogare transmise de operatorii de transport și de sistem în conformitate cu art. 16 alin. (9) din Regulamentul (UE) nr. 943/2019.

Art. 16 alin. (8) din *Regulamentul (UE) nr. 943/2019* prevede că operatorii de transport și de sistem nu limitează volumul capacității de interconectare care urmează să fie pusă la dispoziția participanților la piața de energie electrică pentru a rezolva o congestie internă în interiorul propriei zone de ofertare sau ca modalitate de a gestiona fluxurile din tranzacțiile interne ale zonelor de ofertare. De asemenea, același articol prevede, fără a aduce atingere prevederilor art. 15 alin. (2) din același *Regulament* privind elaborarea planului de acțiuni, că această cerință este considerată respectată dacă este atins un nivel minim pentru capacitatea disponibilă pentru comerțul transfrontalier de 70% (cerința de 70%) cu respectarea limitelor de siguranță în funcționare.

În situația granițelor zonelor de ofertare ale României, a fost avizat *Planul de Acțiuni prin Memorandum al Guvernului* în temeiul prevederilor art. 15 din Regulamentul (UE) 943/2019, care conține un calendar concret de adoptare a unor măsuri de reducere a congestiilor structurale, precum și o traiectorie liniară privind creșterea anuală a capacității pentru comerțul transfrontalier, astfel încât, până la data de 31 decembrie 2025, sa fie atinsă capacitatea minimă prevăzută la art. 16 alin. (8) al Regulamentului (UE) nr. 943/2019, respectiv minim 70% din capacitatea de transport sa devină disponibilă pentru comerțul transfrontalier.

Capacitatea minimă disponibilă pentru comerțul transfrontalier, asumată prin *Planul de Acțiuni* conform traiectoriei avizate, este de 41% pe granița România-Ungaria, pentru anul 2022.

CNTEE Transelectrica a argumentat în solicitarea sa că aplicarea prevederilor art. 16 alin. (8) din Regulamentul (UE) 943/2019, respectiv asigurarea capacității minime disponibile prevăzută de *Planul de acțiuni* începând cu 01 ianuarie 2022, poate afecta

siguranța în funcționare a sistemului de transport din următoarele cauze:

- Lipsa proceselor coordonate la nivel regional pentru calculul de capacitate și analizele de siguranță.

Prevederile art. 16 alin. (4) și ale art. 16 alin. (8) din Regulamentul (UE) nr. 943/2019 se referă la implementarea calculelor coordonate de capacitate și siguranță la nivel regional în vederea asigurării capacității minime disponibile pentru comerțul interzonal. Implementarea calculului de capacitate prin metoda fluxurilor de putere în cadrul regiunii de calcul al capacităților (RCC) Core în aprilie 2022 nu este suficientă pentru a respecta prevederile privind capacitatea minimă disponibilă. Rezultatele calculului de capacitate coordonat pentru intervalul de timp al pieței pentru ziua următoare implică riscuri cu privire la menținerea limitelor de siguranță în funcționare la operarea în timp real fără un proces coordonat la nivel regional. Nu întotdeauna acțiunile de remediere estimate ca disponibile la calculul de capacitate pentru intervalul de timp al pieței pentru ziua următoare sunt disponibile și suficiente pentru menținerea siguranței în funcționare în timp real.

- Lipsa proceselor de redispecerizare și comercializare în contrapartidă la nivel regional conform art. 35 și 74 din Regulamentul (UE) 2015/1222.

Implementarea procesului de redispecerizare și comercializare în contrapartidă se utilizează pentru a maximiza capacitatea disponibilă în vederea atingerii capacității minime prevăzute la art. 16 alin. (8) din Regulamentul (UE) nr. 943/2019. La nivelul RCC Core procesele de redispecerizare și comercializare în contrapartidă sunt planificate pentru implementare în anul 2024. Aplicarea de către CNTEE Transelectrica SA în anul 2022 a unui proces individual de redispecerizare în vederea atingerii capacității minime disponibile prevăzute în *Planul de acțiuni* nu este realizabilă din cauza insuficienței acțiunilor de remediere la nivel național. Această situație este cauzată în principal de faptul că aproximativ 80% din capacitatea de producție a României este situată în jumătatea de sud a țării, fără potențial de redispecerizare suficient în zona de vest și nord-vest care să conducă la creșterea capacității disponibile

	<p>pentru comerțul interzonal pe granița România – Ungaria. De asemenea, procesul de comercializare în contrapartidă nu este implementat pe granițele României.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Configurația regiunilor de calcul de capacitate și absența considerării fluxurilor de putere cu statele din afara Uniunii Europene (UE) în calculul coordonat de capacitate. <p>Recomandarea ACER nr. 1/2019 prevede că luarea în considerare a circulațiilor de putere pe granițele non-UE în calculul de capacitate, respectiv în calculul marginii disponibile pentru comerțul interzonal este posibilă cu condiția încheierii unui acord cu țara sau țările non-UE care să fie considerat acceptabil de către autoritățile de reglementare. Mai mult, acest acord trebuie să fie pe deplin conform cu principiile și regulile UE și ar trebui să acopere cel puțin considerarea restricțiilor interne UE pentru calculul de capacitate cu statele din afara UE și modul de împărțire a costurilor cu acțiunile de remediere.</p> <p>Schimburile transfrontaliere pe granițele României din afara UE au un impact asupra capacității minime disponibile pentru comerțul interzonal pe granița România – Ungaria și nu pot fi artificial neglijate în procesul de calcul. Această graniță din cadrul RCC Core este influențată atât de schimburile transfrontaliere de pe granița România – Serbia, cât și de cele pe granița România – Ucraina deoarece ambii operatori de transport și de sistem (OTS) din RCC Core au granițe comune cu Serbia și Ucraina.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lipsa coordonării privind siguranța în funcționare între RCC SEE și RCC Core cu impact asupra fluxurilor de putere pe elementele de rețea critice. <p>În afară de RCC Core, CNTEE Transelectrica SA este parte și din RCC SEE cu granița România – Bulgaria. Mai mult, pentru cele două granițe din afara UE nu există un proces coordonat privind siguranța în funcționare. Schimburile de energie pe granițele cu Bulgaria, Serbia și Ucraina sunt considerate fixe în procesul de calcul de capacitate coordonat din RCC Core pentru granița România – Ungaria. Orice deviație de la aceste valori prognozate cu două zile înainte de ziua de livrare a energiei electrice conduce la încărcări diferite</p>
--	---

	<p>pe elementele critice de rețea cu riscuri pentru siguranța în funcționare a SEN.</p> <p>De asemenea, lipsa coordonării între regiunii devine critică pentru România în situații cu export mare de putere din zona de sud – est a Europei Continentale către zona centrală. Mai precis, perioadele când România importă energie electrică pe granițele cu Bulgaria și Serbia (granițele din sud) și exportă pe granițele cu Ungaria și Ucraina (granițele de vest și de nord – vest) implică un stres major pentru SEN cu fluxuri ce pot depăși limitele de siguranță pe elementele din rețeaua electrică de transport. Aceste tranzite de putere prin România coroborate cu o producție mare în centralele electrice eoliene și hidroelectrice din zona de sud a României, conduc la:</p> <ul style="list-style-type: none"> • creșterea fluxurilor de putere pe elementele interne LEA 400 kV Smârdan – Gutinaș, Gura Ialomiței – București Sud și Pelicanu – București Sud cauzate de scăderea importantă a circulației de putere pe LEA 400 kV Rahman – Dobruja și Stupina – Varna; • creșterea fluxurilor de putere în rețeaua de 220 kV din zona de sud – vest a țării din cauza faptului că LEA 400 kV Țânțăreni – Kozlodui preiau cea mai mare parte a importului din Bulgaria și puterea este transferată în principal prin rețeaua de 220 kV către zona de vest a țării. <p>Aceste tranzite de putere conduc la depășiri ale limitelor de siguranță în funcționare la verificarea criteriului de siguranță (N – 1) în rețeaua de transport care nu pot fi rezolvate fără măsuri coordonate de redispecerizare și comercializare în contrapartidă.</p> <p>- Abaterea de prognoză pentru procentul aferent tranzitelor necoordonate.</p> <p>Pentru determinarea capacității care poate fi oferită pentru comerțul interzonal, conform Recomandării ACER nr. 1/ 2019, se are în vedere compensarea fluxurilor din afara zonei coordonate. Aceste fluxuri urmează să fie calculate pe bază de prognoze necoordonate și nearmonizate. Întrucât zonele de coordonare, din prezent, sunt relativ mici (în special granițele bazate pe NTC) și deoarece nu există încă o prognoză comună, armonizată și fiabilă privind poziția netă și schimburile în Europa, aplicarea unei astfel de metode va conduce inevitabil la mari incertitudini care nu pot fi acoperite</p>
--	---

	de marja de fiabilitate scăzută, care include și fluxurile interne, și cele în buclă, în limita a 30% din capacitatea de transport a fiecărui element critic. Neglijarea acestor incertitudini evidente și previzibile poate duce la supraîncărcări mari și, potențial, la situații operaționale în care portofoliul de acțiuni de remediere disponibil (inclusiv redispecerare) este insuficient. Acest lucru ar pune sever în pericol siguranța în funcționare.
4. Schimbări preconizate/ măsurile propuse prin prezenta reglementare	În anul 2022, conform solicitării sale de derogare, CNTEE Transelectrica SA menține capacitatea minimă disponibilă pentru comerțul interzonal stabilită în <i>Planul de acțiuni</i> pentru anul 2021 pe granița România – Ungaria: 800 MW reprezentând 33% din capacitatea de transport,

Secțiunea a 3-a – Mențiuni privind impactul socio-economic preconizat al proiectului de reglementare

1.Impactul macroeconomic a) impactul asupra pieței de energie în ansamblul ei b) impactul asupra operatorilor economici c) impactul asupra consumatorilor/ clienților finali (variații de preț sau altele asemenea)	a) <i>Decizia de acordare a derogării</i> are un impact limitat asupra pieței de energie având în vedere că implementarea prevederilor metodologiilor de calcul coordonat al capacităților în regiunile de calcul coordonat al capacităților nu este finalizată, aceasta urmând etapele prevăzute în calendarele de implementare. Totodată, având în vedere țintele asumate de CNTEE Transelectrica SA prin Planul de Acțiuni avizat prin Memorandum al Guvernului în temeiul prevederilor art. 15 din Regulamentul (UE) nr. 943/2019, CNTEE Transelectrica SA va respecta, în anul 2022, aceeași țintă asumată pentru anul 2021, și va depinde toate eforturile pentru ca ținta finală, de 70%, prevăzută pentru anul 2026 să nu fie afectată. b), c) Estimăm un impact limitat asupra operatorilor economici și consumatorilor/clienților finali având în vedere că este asigurată o capacitate minimă disponibilă pentru comerțul transfrontalier, de 33% pe granița România-Ungaria, pentru anul 2022.
---	---

ANRE invită părțile interesate să transmită observații și propuneri legate de aspectele cuprinse în cadrul proiectului de act normativ însoțite de o motivație corespunzătoare, până la data de 21 ianuarie 2022, inclusiv în format editabil, la adresa de e-mail srpee@anre.ro.